

אור מופלא

רעות בנים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

שנה ג' | גליץ ק"י | פרשת וישב תשפ"ג

נראה אור

אמרות קודש ופנינים יקרים על פרשת השבוע

וישב יעקב בארץ מנודי אביו בארץ כנען (לז, א)

דהנה כתיב (תהלים טו, ח) שויתי ה' לנגדי תמיד כו' דהנה הצדיק אשר לפעמים יבא לו איזה נדנדוד קל שנופל ממדרגתו גם זה הוא לטובתו כי עי"ז הוא מתחזק ומזרז עצמו יותר בעבודתו ית"ש וגם שמביאו לידי הכנעה ושפל בעיני עצמו ומונע אותו מגדלות וכל מעשיו הקודמים הם רצוים לפניו יתברך. וזהו שויתי ה' לנגדי כו' דמצוה הוא הווייה ב"ה כידוע והפירוש כך שויתי ה' לנגדי ר"ל גם נה שהוא התנגדות לי שאני נופל ממדרגתי גם זה הוא השם הווייה ב"ה גם זה למצוה יחשב כנ"ל. כי מימיני בל אמוט פירוש על ידי זה לא אמוט מהימין שלי שאני מוכרח להיות יותר זרז ומוכנע ושפל כנ"ל. וזהו פירוש ה' עוזי ומגיני (תהלים כח, ז) ר"ל הן הדבר העוז שהוא התנגדות לעבודתו ית"ש והן הדבר שהוא מגיני דהיינו המצות שהם מגינים הכל הוא השם הווייה ב"ה כו" שמביאני לקיים מצותי בזירזו יותר. וזהו כי בו בטח לבי בו דייקא דהיינו עי"ז אני מתדבק בו יתברך יותר בזריוות. וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו ר"ל שהיה ביראה רוממות יראת ה' אבינו שבשמים. וגם בארץ כנען ר"ל שהיה בהכנעה. אלה תולדות יעקב יוסף ר"ל התולדות המעשים טובים האלה היראה גדולה וההכנעה גדולה גם אם נפל לפעמים ממדרגתו הגדולה למדרגה קטנה לזה רמז יעקב שהיא מדרגה קטנה יוסף פירוש עי"ז גורם לו שניתוסף לו עוד מדרגה גדולה מהראשונה כנ"ל מחמת שהוא מתחזק ומתגבר בעבודתו יתברך ויתעלה בזירזו ובהכנעה יותר וק"ל. (נועם אלימלך)

לבקש בעת עבודתו על הרברים הגשמיים

יתבאר ע"ד שאמר הכתוב אוגר בקיץ לחמו. כי הנה זה איננו באפשרי שיעבוד האדם תמיד בלי הפסק רגע מהדביקות. כי צריך לאכול ולשתות ושאר צרכי הגופנים ההכרחיים. ולזאת צריך להתפלל בעת אשר עומד בתורה ובתפילה בגדלות המוחין. גם אשר בעת יקרב אל האוכל יאכל בקדושה וטהרה ולא הפסיקתו מן הדביקות. וזהו אוגר בקיץ כשאוסף בשעת שהוא ער בקיץ מלשון קיצה והתעוררות מלשון ויקץ יעקב משנתו. יאסף אז בקרבו להיות דבוק במזל קדישא, וזהו וישב יעקב בארץ שעשה ישיבה הגם שיעסוק בארציות היינו בדברים הגשמיים וכנ"ל יהיה מגורי אביו ידור אצל אביו שבשמים במחשבות קדושות. והמחשבה נקרא אב הרומז על החכמה כ"ח מ"ה. מ"ה גימטריא אד"ם להיות בדמות דיוקן אדם, כי שופרא דיעקב אבינו כשופריהו דאדם, ואז בארץ כנען עי"ז ארץ הוא המלכות שממשך תמיד על עצמו יזכה להכניע כל הסי"א ועלינו רק כל טוב אמן.

והוא נער (לז, ב)

להיזהר משערה אחת של שקר

וברש"י שהיה עושה מעשה נערות מסלסל בשערו וכו' כדי

שיהא נראה יפה. בפרה אדומה פוסלים שתי שערות שחורות אבל באדם פוסלת אפילו שערה אחת של שקר, וזהו הפירוש ביוסף שהיה מסלסל שבשערו לשון יחיד שהיה נזהר אפילו משערה אחת של שקר.

(הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זיע"א)

ויתנכלו אתו להמיתו (לז, ח)

אנשי בלעיל הרוצים למרוד בהש"ת נוקמים בלומדי התורה ופירש"י אתו עמו, כלומר אליו, ואפשר לומר בדרך צחות על אנשי בלעיל שרוצים למרוד בהש"ת להלחם אותו, אבל בושים המה למרוד בפרהסיא בהש"ת, לכן עמו, נוקמים באנשים שעם הש"ת, רצה לומר הלומדים בתורתו, כלומר אליו, אבל באמת אליו.

(הרה"ק השרף ממאגליניא זיע"א)

וימאן ויאמר אל אשת אדוניו (לז, ט)

לחזור ולמאן לציר הרע עד שלא ירצה
וימאן טעמו שלשלת, שבא ללמד על הצורך למאן ולחזור למאן נגד היצר הרע עד שבאמת לא ירצה.

(הרה"ק המגיד מולאטשוב זיע"א)

למאן בלי שום טעם והסבר - וכח זה הוריש יוסף הצדיק לדורות

תיבת וימאן היא בשלשלת ובפסיק כדי להפרידו מתיבות ויאמר אל אשת אדוניו, וזה להורות שמיאן לא מצד הטענות אלא שמיאן בפשיטות בלי שום טעם ובלי שום התחכמות, והא שהציע לפניו טענות לא צריך לזה אלא להרגיע אותה, וזה לימוד גדול לכל איש ואיש בהגיע שום מעשה אשר בלתי ראוי תחת ידו לא ידחה הדבר בטענות שכליות שהשכל איננו בויר תמיד ומאיר לנגד עיניו והרי השוחד יעור, ואין לך שוחד גדול מיצר הרע שהוא מחליק הדבר בעיניו ועושה מעבירה מצוה, וכמה שאמרנו כמה פעמים שזה רמזו בשי"ס כתי"ת נדמה לו, והרי ביוסף היא ראתה באיצטרולוגין שלה ומסתמיה גם יוסף ראה והיצר הרע בודאי הראה לו לעשות מעבירה מצוה ואם המיאן היה עיי טענות שכליות היה מקום ליצר הרע למשכו ברשתו, אבל המיאן היה מצד עצם נפשו בלי שום טענות והתחכמות, וזה לימוד לדורות, ויש לומר עוד שיוסף הביא זה המדה בכל ישראל כי כל ישראל נקראו בני יוסף וכמו שאב מוריש טבעו לבניו כן הטיב יוסף דרכו בקודש לכל ישראל, והיא שעמדה לישראל בימי יוונים שהיה פלוסופים וגם הם מאסו בגשמיות אבל היה זה על פי חקירה, ואין לזה קיום, כי אחר כל חכמתם וחקירתם נשאר מוזהמים כידוע מעינים ומגזירותיהם שתבעל לטפסר תחילה, אבל ישראל הם מצד עצם נפשם מואסים ברע, על כן כחם גדול מכה היוונים ברוחנית וקמה אלומתי וגם נצבה.

(שם משמואל, תער"ב)

ואיך אנעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים (לז, ט)

היצר מנסה להפיל האדם ברשתו ע"י שמעוררו לתשובה
להבין דברי קדשו של יוסף הצדיק שאמר הרעה הגדולה, וכי רעה קטנה מותר לעשות ח"ו, ועוד, מהו הלשון יחטאתי לאלקים' שהוא לשון עבר, יאחטא לאלקים' הו"ל לומר בלשון עתיד, אלא דמתוך דבריו אתה למד מה היה פיתויי של היצר הרע שבא להסית את יוסף שיחטא, דהיצה"ר בא ליוסף הצדיק ואמר לו: למה דעתי כדאי לך שתחטא בכדי שתוכל לעשות אחי"כ תשימה שהוא מדרגה גדולה כמו שאחז"ל (ברכות לד, ב) 'מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורין אינם עומדין, ועל זה השיב לו יוסף הצדיק,

אור חדש

אמרות קודש | מרועי החסידות בדורינו

מ"ק אדמו"ר ממיאליץ שליט"א

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א) רש"י בדבריו הק' מביא המדרש 'ביקש יעקב לישוב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, צדיקים מבקשים לישוב בשלוה אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישוב בשלוה בועה"ז, עכ"ד.

וצריך להבין הענין שאי אפשר לצדיקים שישוב בשלוה בועה"ז. וזקה"ק מהור"א זיע"א פירש על פי מאמרם ז"ל הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים (יבמות סד, א) שעל כן מביא עליהם יסורים כדי שיתפללו אליו, ועוד יש לפרש דהנה כשהכל הולך כשורה אצל האדם יכול ח"ו לבא ליפן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת וגו' (דברים ח, יב) ועל כן לפעמים מביא הש"ת על האדם יסורים כדי לקיימו לפניו ויפשפש במעשיו ויחשב במעשיו וישוב אליו. **ובאמת** צריך האדם לשוב אל ה' בעת שהכל אצלו הוא כשורה, קודם שהש"ת יצטרך להזכיר לו ע"י יסורים ח"ו. **ובכ"ל יקר'** מביא לענין נגיעים שהקב"ה קודם מביא הנגע בקירות הבית ואם האדם אינו מתעורר בתשובה אז מופיע הנגד בבגדיו שזה מרמז לו יותר שאליו הכוונה, ואם ח"ו עדיין אינו מתבונן לשוב אל ה' צריך להביא הנגע בעור בשרו ממש.

וכן גם בזמננו שלפעמים נעשה לאדם איזה הפסד בקורות הבית שנכנסים גשמים וכדו' או בשאר חפצי ביתו והקב"ה בא לדבר אליו ולומר לו שיעצור לעשות חשבון הנפש ולשוב מאשר חטא לפני ה' אך הוא תולה זאת בסיבות שונות ואינו שם על לב שזה בא כדי לעוררו ואז הקב"ה מביא יסורים יותר קרוב לגופו שלפנת נקרע לו מלבוש חדש שקנה זה עתה, והאדם יעורר לבו לשוב ושב ורפא לו, שלא יצטרך הקב"ה להביא לו יסורי גוף ח"ו.

וכן כל דבר שיארע לאדם יתבונן בדעתו שהקב"ה מדבר אליו בזה ואם נעשה לאדם שבנסועו עלי דרך נארע לו תאוונה ונעשה לו מזה הפסד ממון יבין שהקב"ה רוצה לעוררו וברחמי הביא עליו רק הפסד של ממון. **ובה** אפשר לפרש הפסוק וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען' (לז, א) שיארץ' הוא מרמז על ענוה, כארץ שהכל דורכים עליה, וכנען' מלשון הכנעה וביטול שאחר שהביא עליו הקב"ה רוגזו של יוסף היה ב'ארץ' בענוה שהצדיק עליו את הדין 'כנען' שהכניע עצמו ושב אל ה'.

(ליל שב"ק וישב תשפ"א לפ"ק)

לו יאז כדברך שבכדי לעשות תשובה צריכים מקודם לעבור על איזה עבירה, אבל למה לי לעשות רעה גדולה כ"כ, וכי לא די ברעה קטנה שאצטרך לחזור עליה בתשובה שלימה, וחוף מזה, איך בטענותך כלום כי יחטאתי לאלקים' כבר חטעם בשום פעם ומחוייב אני מקדמת דנא לחזור בתשובה על מה שכבר עשיתי.

(הרה"ק רבי ישראל מרוזן זיע"א)

יומא דהילולא קדישא
של צדיקי הדורות

דה"ק רבי אלעזר מקאזניץ זע"א כ"ז כסלו תרכ"ב

אמרות קודש
וניצתי אודה בענינא דיומא

ימי החנוכה

אמרוי טבין להאליב הכבית לאור נרות
החנוכה וימי האורה הבאים לקראתנו

כסו נרות החנוכה ניתן לעורר למעלה מהשכל ומחזקן

וטמאו כל השמנים. ידוע דשמן הוא חכמה והם טמאו וטמאו אף החכמה בישראל ולזה היה צריכין להפך שהיה חתום בחותמו של כהן גדול שהוא צנור להשפיע ממעלה וצנור הוא אותיות רצון לעורר רצון העליון על ישראל שהוא למעלה מהטעם ולכן נתעורר אצל ישראל גם כן רצון למעלה מהחכמה ובוזה הכח התגברו נגד היונים, כי לאומות העולם אין להם כח זה ולכן הקטן שבישראל מוסר נפשו על קדושת השם, ואומות העולם אינם מצויין על קדושת השם כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וישראל הם חבל נחלתו עדב אחסנתיה למעלה מהטעם, ע"כ בכחם למסור נפשם על קדושת השם, ואומות העולם היאשון, **לא עשה ולא כלום, וזה נשאר לדורי דורות שעל ידי אור נר חנוכה האדם מעורר למעלה מהשכל ולמעלה מהזמן, ואמר הרבי זל"ה"ה מולבין על מסור אחד שבשעה שהדליק נ"ח שאז נשמתו מאירה בשמים.**

(שם משמאל, תרע"א)

חנוכה יש עליה לנפשות ירודות מבני ישראל

אמו"ז [החידושי הרי"מ] ז"ל הגיד בשם רבותינו ז"ל פירוש הגמרא פתילות ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת מדליקין בהן בחנוכה. דהיינו **נפשות מבני ישראל** אשר לא טהורים הם כי נפש ר"ת נ"ר פתילה שימן ואלו שאין להם עליה בשבת היינו שאור מססוך בהם ואין נמשכין כו'. **מ"מ יש עליה להם בחנוכה** כע"ד ז"ל.

(שפת אמת, תרל"ז)

קיום המצוה צריך להיות כאופן שיתור רשם על להבא

היה תפוס נר חנוכה ועומד לא עשה ולא כלום (שבת כב, ב) כשאינו מדליק נר חנוכה בכוונה ובהכנה הראויה, אלא רק כמו שנזדמן לידו נר וברך עליו **ועומד**, נשאר על מקומו היאשון, **לא עשה ולא כלום**, כי עשיית המצוה באופן כזה לא תשאיר רשם על להבא.

(ישמח ישראל)

נר חנוכה מורה שניתן להאיר אף בנדרל החושך החסרון

ידוע מספיק"ק כי החלק הפחות מעולה מהזמן הוא סוף החודש, והחלק הפחות מעולה מהיום הוא תחילת הלילה, ומהעולם - הוא למטה מעשרה טפחים, (סוכה ה, א) מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, ומהמדות - צד שמאל. והנה חז"ל ציוו עלינו להדליק נר חנוכה בסוף החודש, בתחילת הלילה, למטה מעשרה, ולהניחה בצד שמאל של הפתח. **כל זה להורות לנו גדול כוחה של אמונה, כי ע"י האמונה הדומה ללילה, גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר, ויכול השי"ת להאיר לו מתוך החשיכה, כמו נר חנוכה שיש לה כל החסרונות הנ"ל, ובכל זאת מאירה את כל הטבע באור אלקי.** (בן יבדך ישראל)

בכל יום יהיו בעיניו כחדשים ועיניו יפתחו לו כל השערים

...ושמעתי ממורי ורבי הגאון המפורסם אור מ"ו לוי יצחק ז"ל שכשאדם עושה דבר חדש נקרא זה הדבר חינוך שמחנך את עצמו לדבר זה. זה הוא: להדליק נר חנוכה, היינו כשרוצה להדליק הנר שהוא האורות שלמעלה, חנוכה - הוא לשון חינוך, היינו שיהיה בעיניו בכל יום כחדשים ועיניו יתחזקו את עצמו ועיבודו במסירות נפש ויפתחו לו השערים ויבא עליו כל הקדושות ויהיה מרכבה לשכינה, וזהו חנה כ"ו, ואז בונה עולמות למעלה וממשיך חסדים למטה. (תולדות אהרן)

ע"י נרות חנוכה ניתן לצאת מהטבע ולבוא להתחדשות

וכן שמעתי מפי מו"ז [החידושי הרי"מ] ז"ל עד שתכלה רגל מן השוק, שע"י נר חנוכה מתבטל הרגילות ויכולין לצאת מן ההרגל והטבע ולבוא להתחדשות. (שפת אמת, תרמ"ז)

אורו של רבינו הרה"ק רבי אלעזר מקאזניץ זע"א הפציע בשנת תקס"ז, לאביו הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ זע"א, בן מרן הרה"ק המגיד מקאזניץ זע"א אשר זכה להסתופף בצלו בילדותו, ולאמו הרבנית מרת חיה שרה ע"ה בת הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זע"א, בן מרן הרב ר' אלימלך זע"א.

בהגיעו לפרקו נשא לאשה את בת הרה"ק רבי יעקב ממעליץ זע"א, בן הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זע"א. לאחר נישואיו ישב בצלו זקינו הק' מראפשיץ וקנה ממעינות החכמה שלו.

בשנת תקפ"ח נסתלק אביו הק', ורבינו לא אבה ליטול על עצמו את עול ההנהגה, והמשיך להסתופף בצל צדיקי הדור. **רבינו** הסתופף בצל הרה"ק רבי ישעי מפשעדרור זע"א, ובצל הרה"ק השרף ממאגליניץ זע"א, ולאחר פטירת הרה"ק ממאגליניץ בשנת תרי"ט החל רבינו לכהן כראש ונשיא לאלפי בני ישראל, ונהג נשיאותו ברמה בחצר זקינו הק' בקאזניץ. **ויאסף** אל עמי ביום כ' לחודש כסלו שנת תרכ"ב ומנוי"כ בקאזניץ.

פעם אחת כשהיה רבינו אצל מחותנו הרה"ק רבי נתן דוד **משדלובצא** זע"א וחלק לו כבוד לישב בראש השולחן, באלה התנועות, והעושה כן בודאי שוטה הוא.

♦ הוא היה אומר ♦
כל הרודף אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו דמי שרודף אחר כבוד נדמה לו תמיד שהכבוד בורח ממנו, וכל מה שנותנים לו כבוד הוא מעט בעיניו, וכל הבורח מן הכבוד הרודף אחריו שנדמה בעיניו כאלו הכבוד רודף אחריו, ונדמה לו שיש לו כבוד יותר מדאי.

רבינו התפלל פעם על הקוגעל של שבת שיעלה בטוב וכהונן, ושמעה הרבנית את תפילתו, אמרה לו שיתור ראוי להתפלל להצלחת הבנים שיגדלו בעלי מעלה. נעמד רבינו על רגליו והשיב לה, 'אדרבה, עדיף להתפלל על הקוגעל שיעלה כראוי מלהתפלל על הבנים שיהיו כראוי.'

רבינו דיבר פעם על ענין הנסיעה לצדיקים, ואמר שיש אנשים המונעים עצמם ליסע אל צדיק הדור באמרם מה לנו ליסע לצדיק ולכלות ובלבד ימינו, מה בצע לנו מזה, הלא איתא בגמרא 'אלף נכנסין למקרא ואחד יוצא להוראה' למה לנו למלא שנותינו בטורדת הזמן ובעבודה רבה ובפיזור ממון עבור ספיקא כזה.

אך חלילה לאיש להעלות זאת על לבו, כי החסיד הנוסע לצדיק האמת, צריך לקבוע זאת בלבו, אם אזכה שאהיה אחד מהאלף היוצא, מה טוב ומה נעים, ובאם חלילה בל אזכה, בל יהיה עבודתו למגן, עכ"פ יזכה אחר בשבילי, כי בשביל האלף שנכנסין יצא האחד, ואהיה סניף לאריות.

רבינו פירש הפסוק (מכה"ו, ח) והצנע לכת עם אלקיך, דאית ידוע דמדת הצניעות הוא באמת מדה טובה ומעולה מאד, ואין לך יפה מן הצניעות, אך פן יאמר האדם שרצונו להיות מוצנע בכל דבר, היינו בכל מצות מעשיות כגון תפילה וסוכה ותפילין וכדומה, ובגלוי יאמר בפני אנשים שאיננו עושה המצות הללו, ואפילו שבהצנע יעשה אותם הכל כראוי ונכון. חלילה וחס לעשות כן, כי זה נקרא רשע גמור ומחלל השם ר"ל.

אך באיזה אופן הוא טוב הצניעות, לזה מרמז הפסוק 'והצנע לכת עם אלקיך', דייקא בדברים שהמה רק עם ה' לבדו, זאת טוב לעשות בהצנע, ונתעלה מאד מן הפרסום, אבל מצות מעשיות וכהנה, אדרבה מחויב לומר בפה מלא גם לפני אנשים, שמחויב כ"א לעשות ולקיים זאת בהגלות כראוי, וגם הוא בעצמו מחויב לעשותם בפני אנשים כראוי ולא בהצנע שממנו יראו וכן יעשו ויתקדש ש"ש על ידו.

חסיד אחד שאל את רבינו מדוע כאשר אני בא לביתי אני מרגיש בעצמי שלא קבלתי כלום אצל הרבי. וענה אותו רבינו משל, כי יש סוחר שקונה יין טוב אך הוא נותן אותו בכלים מכוערים ע"כ גם היין נתקלקל, ויש סוחר אשר יקח את היין בכלים נאים ע"כ הוא טוב גם כאשר בא אל ביתו. והנמשל הוא, כי כשאדם נוסע להרבי וזורק ממנו את המדות הגרועות אזי כליו המה טהורים ע"כ הוא יכול לקבל מהרבי, אך כשאינו זורק את מדותיו הגרועות אזי אינו יכול לקבל כלום מהרבי.

רבינו סיפר שהרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגליניץ זע"א היה מדקדק מאד על אנשיו שלא יעשו כמו תנועותיו בשעת התפילה, כי הרה"ק היה בעל תנועה גדול. וקרה הרבה פעמים בשעה שהרגיש את מי מאנשיו עושה תנועותיו היה אומר לו בזה הלשון 'איך מאך שוין היינט אזוי, נאר אנדערש'. ואמר ובענין ע"י, אף על פי כן קען מען נישט זיך נישט אפ זאגען זען פין רבינס' תנועות, ווייל תנועות פון א רב זענען מעורר בתשובה און ברענגען א התעוררות, לכן טוב מאד בשעת הדחק להשתמש עם

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

(מקורות: אמרי נועם, ויקהל שלמה, י"ג אורות, ליקוטי מהר"א, משענת משה, ספרן של צדיקים)